

ФОП Руснак Станіслав Маріянович

ЗАТВЕРДЖЕНО

ФОП Руснак С. М.

01.05.2026 р.

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників

**«ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ШІ-ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РОБОТИ З
УЧНЯМИ З ООП»**

Чернівці – 2026

Розробник: Руснак Станіслав Маріянович, вчитель хімії та інформатики Тисовецького ЗЗСО I–II ступенів, Software-розробник, засновник освітньої платформи Mentorium, фахівець з промпт-інжинірингу.

Напрямок підвищення кваліфікації: цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904, Тема 2.4), професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225).

Термін дії програми: з 01.05.2026 до 01.05.2029 року.

Рецензенти:

— Пантя Ірина Назарівна – Директор Тисовецького ЗЗСО, учитель математики вищої кваліфікаційної категорії.

— Назмєєв Богдан Олександрович – вчитель інформатики та математики Тисовецького ЗЗСО.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Організація освітнього процесу в умовах цифровізації вимагає від вчителя вміння створювати безпечне та ефективне цифрове освітнє середовище, зокрема для підтримки інклюзивного навчання. Зростає потреба у володінні інструментами дистанційного навчання, знаннях з кібербезпеки та академічної доброчесності. Водночас інтеграція авторських методик застосування штучного інтелекту (ШІ) дозволяє автоматизувати створення адаптивних електронних ресурсів для учнів з ООП. Програму розроблено з урахуванням вимог наказу МОН №1608 для розвитку здатності педагогів до безперервного професійного вдосконалення.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: поєднання інтерактивних лекцій та практичних тренінгів в умовах онлайн-навчання.

Форма підвищення кваліфікації: онлайн-навчання.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток інформаційно-цифрової компетентності та здатності до навчання впродовж життя для організації дистанційного й змішаного навчання і формування безпечного цифрового освітнього середовища з інтеграцією інноваційних ШІ-інструментів для адаптації навчальних матеріалів під потреби учнів з ООП.

Завдання підвищення кваліфікації:

— Опанувати засади організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного та змішаного навчання.

— Ознайомитися з правилами кібербезпеки, захисту персональних даних та етики у цифровому просторі.

— Зробити огляд та навчитися застосовувати електронні освітні ресурси та цифрові інструменти для оцінювання і рефлексії навчання.

— Сформувати практичні навички промпт-інжинірингу для адаптації контенту під потреби учнів з ООП за допомогою ШІ.

— Забезпечити неухильне дотримання принципів авторського права та академічної доброчесності під час використання генеративних нейромереж.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

A3. Інформаційно-цифрова компетентність.

Д1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання: специфіки цифрового освітнього середовища; правил кібербезпеки та авторського права; видів електронних ресурсів та методів їх адаптації через ШІ для інклюзії.

Уміння: організувати дистанційне навчання; використовувати цифрові сервіси для оцінювання; безпечно інтегрувати ШІ для спрощення текстів та завдань.

Установки: відповідальне, етичне та безпечне використання цифрових технологій; неухильне дотримання академічної доброчесності; постійне прагнення до саморозвитку та опанування інновацій.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою (60 балів – практичний блок, 40 балів – теоретичний блок).

- Високий (90–100 балів): Вільно проєктує безпечне цифрове середовище, успішно створює та адаптує електронні ресурси через ШІ, дотримується академічної доброчесності.
- Достатній (75–89 балів): Володіє цифровими інструментами для дистанційного навчання та оцінювання, застосовує ШІ-інструменти переважно за зразком.
- Задовільний (60–74 бали): Має фрагментарні уявлення про кібербезпеку, застосовує окремі цифрові інструменти, відчуває труднощі в адаптації матеріалів для ООП.

Документ про підвищення кваліфікації: Сертифікат про підвищення кваліфікації з фіксацією обсягу навчання (30 год. / 1 кредит ЄКТС), відповідно до Закону України «Про освіту» (ст. 59) та постанови КМУ від 21.08.2019 № 800.

Вартість: 750 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття та практичні заняття (тренінги). Особливістю практичних занять є виконання вправ, аналіз і моделювання навчальних ситуацій з використанням ШІ. Самостійна робота передбачає індивідуальну роботу з інструкціями. Підсумкові заходи – тестування.

Зміст програми складається з 3 модулів та 6 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 13 питань.

Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 100 балів.

Прохідний бал – 60. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 6 год – лекційні заняття, 18 год – практична робота, 4 год – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Лекції	Практ.	Сам.	Контр.	Усього
МОДУЛЬ 1. ЦИФРОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА БЕЗПЕКА	2	4	2	–	8
Тема 1.1. Організація цифрового простору та професійна комунікація	1	2	1	–	4
Тема 1.2. Кібербезпека, авторське право та етика	1	2	1	–	4
МОДУЛЬ 2. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ТА ШІ-АДАПТАЦІЯ	2	8	1	–	11
Тема 2.1. Класифікація, добір та модифікація ЕОР для інклюзії	1	4	0.5	–	5.5
Тема 2.2. Створення авторських ЕОР за допомогою штучного інтелекту	1	4	0.5	–	5.5
МОДУЛЬ 3. ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ	2	6	1	–	9
Тема 3.1. Цифрові сервіси для оцінювання та моніторингу прогресу	1	3	0.5	–	4.5
Тема 3.2. Підсумковий проєкт: Проєктування цифрового інклюзивного уроку	1	3	0.5	–	4.5
Підсумкові заходи	–	–	–	2	2
Усього	6	18	4	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ЦИФРОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА БЕЗПЕКА

Тема 1.1. Організація цифрового простору та професійна комунікація

Поняття електронного (цифрового) освітнього середовища: можливості, переваги та виклики його розбудови. Особливості організації освітнього процесу в умовах відкритої освіти за допомогою дистанційних платформ. Синхронний та асинхронний режими взаємодії. Цифрові інструменти та ресурси для професійного спілкування, обміну досвідом, комунікації зі здобувачами освіти, батьками та колегами. Правила спілкування онлайн та використання професійних спільнот.

Тема 1.2. Кібербезпека, авторське право та етика

Відповідальна й безпечна поведінка в цифровому просторі. Захист цифрових пристроїв, персональних даних та ЕОР під час реєстрації на сервісах. Ознаки кібератак та методів захисту від них. Маніпуляційні технології та пропаганда в інтернет-середовищі; оцінювання достовірності даних. Захист авторських прав у мережі Інтернет. Дотримання академічної доброчесності та законодавства України під час створення, модифікації та використання освітнього контенту (зокрема згенерованого ШІ).

МОДУЛЬ 2. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ТА ШІ-АДАПТАЦІЯ

Тема 2.1. Класифікація, добір та модифікація ЕОР для інклюзії

Класифікація та призначення ЕОР. Огляд національних та регіональних освітніх ресурсів. Добір та модифікація цифрових ресурсів з урахуванням мети, віку та потреб здобувачів освіти. Особливості використання різних видів електронних ресурсів для підтримки навчання учнів з особливими освітніми потребами (ООП). Модифікація наявних ЕОР з урахуванням дозволів та ліцензій за допомогою ШІ-інструментів (Diffit, MagicSchool).

Тема 2.2. Створення авторських ЕОР за допомогою штучного інтелекту

Організація цифрового робочого місця вчителя. Проєктування та створення нових електронних освітніх ресурсів для персоналізації інклюзивного навчання. Основи промпт-інжинірингу за моделлю РКЗФ для генерації адаптивного контенту (тексти, візуалізація, асистивні матеріали). Оцінювання ефективності ШІ-інструментів (ChatGPT, Gemini, Claude) для досягнення навчальних цілей та корекції освітнього процесу.

МОДУЛЬ 3. ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ

Тема 3.1. Цифрові сервіси для оцінювання та моніторингу прогресу

Цифрові інструменти для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії навчання. Використання сервісів (Quizizz, Kahoot, Padlet) для отримання даних про прогрес здобувачів освіти. Використання даних, згенерованих цифровими сервісами, для прийняття рішень щодо освітнього процесу та адаптації індивідуальної освітньої траєкторії учня. Організація спільної роботи та цифрового рефлексивного простору.

Тема 3.2. Підсумковий проєкт: Проєктування цифрового інклюзивного уроку

Створення, зберігання, систематизація та організація спільної роботи з ЕОР. Поширення та надання доступу до створених ресурсів. Розробка комплексного

сценарію уроку на основі інтеграції класичних цифрових інструментів та ШІ-контенту, орієнтованого на потреби учнів з ООП. Оцінювання створених ресурсів на відповідність критеріям безпеки, доцільності та вимогам авторського права.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Вправа «Архітектура дистанційного уроку»: Створіть маршрутний лист дистанційного уроку, розмежувавши види діяльності для синхронного та асинхронного форматів.
2. Вправа «Чек-лист безпеки»: Розробка інструкції для учнів щодо відповідальної поведінки, захисту від небажаного контенту та збереження персональних даних у мережі.
3. Вправа «Авторське право»: Знайдіть та правильно оформіть покликання на 3 мультимедійних ресурси за ліцензією Creative Commons.
4. Вправа «Аудит доброчесності»: Аналіз згенерованого ШІ тексту на відповідність нормам авторського права та правильне оформлення покликань.
5. Вправа «Конструктор освітніх промптів (РКЗФ)» (Авторське): Сформулюйте деталізований запит до ШІ за моделлю РКЗФ для генерації базового тексту лекції з вашого предмета.
6. Вправа «Адаптивне читання з Diffit» (Авторське): Використовуючи Diffit, адаптуйте складний текст для трьох різних когнітивних рівнів учнів з ООП.
7. Вправа «Електронні асистивні ресурси»: Перетворіть текстову інструкцію до уроку на якісний аудіофайл за допомогою ШІ-сервісу синтезу мовлення.
8. Вправа «Автоматизація оцінювання»: За допомогою ШІ розробіть комплексну рубрику для оцінювання дистанційного творчого проєкту.
9. Вправа «Гід рефлексії»: Створення інтерактивного простору (наприклад, у Padlet або Jamboard) як цифрового інструменту для оцінювання та рефлексії навчання в кінці уроку.
10. Фінальний проєкт: Розробка повністю адаптованого навчального сценарію дистанційного уроку, який містить безпечне цифрове середовище, електронні ресурси та ШІ-матеріали.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Які можливості й обмеження використання цифрового освітнього середовища для індивідуалізації навчання?
2. Правові аспекти конфіденційності під час завантаження інформації про учнів у хмарні освітні сервіси.
3. Як використання електронних ресурсів може сприяти навчанню без ризику виникнення «цифрового розриву»?
4. Хто несе відповідальність за фактичні помилки у навчальних матеріалах, якщо вони були згенеровані ШІ та поширені вчителем?

5. Які методи перевірки достовірності інформації (фактчекінгу) є найбільш ефективними для верифікації цифрового контенту?
6. Як правильно оформити покликання на ШІ-інструмент або електронний ресурс відповідно до вимог авторського права?
7. Як цифрові інструменти оцінювання допомагають забезпечити об'єктивність під час дистанційного навчання?
8. Які стратегії безперервного професійного розвитку є найефективнішими для вчителя в епоху швидкого оновлення цифрових технологій?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 01.05.2026).
2. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п> (дата звернення: 01.05.2026).
3. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п> (дата звернення: 01.05.2026).
4. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п> (дата звернення: 01.05.2026).
5. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18> (дата звернення: 01.05.2026).
6. Про деякі питання організації інклюзивного навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.02.2021 № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0484-21> (дата звернення: 01.05.2026).

Основна література

1. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens [Електронний ресурс] / European Commission. 2022. URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp/digcomp-framework_en (дата звернення: 01.05.2026).

2. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence [Електронний ресурс] / UNESCO. Paris, 2021. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137> (дата звернення: 01.05.2026).
3. Diffit : інструмент диференціації за допомогою ШІ [Електронний ресурс]. URL: <https://diffit.me> (дата звернення: 01.05.2026).
4. Khanmigo : ШІ-тьютор для учнів та педагогів [Електронний ресурс] / Khan Academy. URL: <https://www.khanmigo.ai> (дата звернення: 01.05.2026).

Додаткова література

1. Canva AI : інструменти штучного інтелекту для створення адаптивного контенту [Електронний ресурс] / Canva. URL: <https://www.canva.com/ai> (дата звернення: 01.05.2026).
2. ChatGPT : генеративний ШІ-асистент [Електронний ресурс] / OpenAI. URL: <https://chat.openai.com> (дата звернення: 01.05.2026).
3. Gamma.app : ШІ-генератор візуальних презентацій [Електронний ресурс]. URL: <https://gamma.app> (дата звернення: 01.05.2026).
4. Gemini : ШІ-асистент для освіти [Електронний ресурс] / Google. URL: <https://gemini.google.com> (дата звернення: 01.05.2026).
5. MagicSchool AI : ШІ-платформа для педагогів [Електронний ресурс]. URL: <https://www.magicschool.ai> (дата звернення: 01.05.2026).